

Проект Ради Європи
“Сприяння участі громадян у демократичному
процесі прийняття рішень в Україні”

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**Досвід деяких держав-членів Ради Європи щодо функціонування в
органах виконавчої влади структур, відповідальних за залучення
громадськості у процесі формування та реалізації політики**

Порівняльний аналіз

Лютий 2020

Порівняльний аналіз «Досвід деяких держав-членів Ради Європи щодо функціонування в органах виконавчої влади структур, відповідальних за залучення громадськості у процесі формування та реалізації політики».

Цей документ підготовано в рамках реалізації проєкту Ради Європи «Сприяння участі громадян у демократичному процесі прийняття рішень в Україні» на запит Департаменту інформації та взаємодії з громадськістю Секретаріату Кабінету Міністрів України у співпраці з міжнародними консультантами Ради Європи Монікою Костанєвеч та Гораном Форбічі. Погляди, викладені у цьому посібнику, належать авторам, і не обов'язково відображають позицію Ради Європи.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
АЛБАНІЯ	6
ХОРВАТІЯ.....	10
ЕСТОНІЯ.....	14
СЕРБІЯ.....	17
СЛОВЕНІЯ	19
ВЕЛИКА БРИТАНІЯ	21

ВСТУП

У порівняльному аналізі представлено приклади щодо функціонування в органах виконавчої влади структур, відповідальних за налагодження взаємодії з організаціями громадянського суспільства, залучення громадян до прийняття державних рішень, проведення публічних консультацій в контексті наступних питань:

- 1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?**
  - 1.1. З якого року працює цей орган?
  - 1.2. Які його основні функції щодо взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?
  - 1.3. Яка його структура, хто його очолює?
- 2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?**
  - 2.1. Чи це окремі підрозділи, що відповідають лише за цей напрямок роботи?
  - 2.2. Чи є такі підрозділи в усіх міністерствах/департаментях?
  - 2.3. Чи ця система підрозділів складає єдину узгоджену систему, чи їх робота ведеться розрізнено (чи така модель властива усім міністерствам)?
  - 2.4. Яка структура такого підрозділу та (приблизно) кількість працівників?
- 3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?**
  - 3.1. Який орган забезпечує їхню діяльність?
  - 3.2. Які завдання майданчика / платформи (платформ)?
  - 3.3. Як представники ОГС можуть долучитися, та які додаткові можливості від цього вони отримують?

Вступ

У західноєвропейських країнах досить рідко зустрічаються спеціальні центральні державні органи, департаменти або агентства, на які покладені функції сприяння взаємодії ОГС з урядом у процесі прийняття рішень. Ця ситуація, імовірно, зумовлена довготривалою та добре усталеною традицією способу організації громадянського суспільства та співпраці уряду із зацікавленими сторонами. Відповідно відсутня особлива потреба у централізованому координуванні відносин уряду із ОГС. Зазвичай окремі міністерства опікуються питаннями цієї взаємодії. Виняток становить Великобританія.

Загальна ситуація відрізняється у країнах Східної Європи, де через історичні причини (у період соціалізму з 1945 по 1990 рік) громадянське суспільство та відносини уряду з ОГС організаціями досі слабо розвинуті. Впродовж останніх двадцяти років відбулися зміни у напрямку формування центральних державних підрозділів, відповідальних за сприяння розвитку відносин уряду з ОГС організаціями у процесі формування політики. Такі численні зміни сталися за сприяння Європейського Союзу та різноманітних міжнародних / міжурядових організацій.

Насамперед варто зазначити, що зазвичай у європейських країнах, відповідальність за зміцнення громадської участі та відносин між державою та ОГС, закріплена за різними центральними органами влади. Відповідно у певних країнах, де є спеціальні підрозділи / органи влади, що відповідають за зміцнення взаємодії уряду з ОГС у процесі формування політики, проте ці підрозділи / органи влади зазвичай не відповідають за громадську участь як таку, оскільки дане зобов'язання покладено на інші різні підрозділи, департаменти та агентства із «ефективнішими механізмами регулювання».

Даний аналіз охоплює європейські країни (члени ЄС – Хорватія, Естонія та Словенія, країни кандидати – Сербія та Албанія), де, подібно до України, «сучасний» розвиток громадянського суспільства, взаємодія уряду із ОГС та громадська участь вважаються достатньо нещодавніми «феноменами», що, з'явилися у 1990-х роках, а також Великобританію як європейську країну з найдавнішою традицією системного зміцнення громадської участі та взаємодії між ОГС та урядом.

АЛБАНИЯ

1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?

Завдання щодо зміцнення громадської участі та взаємодії з ОГС, а також координування роботи виконавчих органів влади у цій сфері в Албанії розподілено між Офісом Прем'єр-міністра¹ (ОПМ) (і його департаментами) та Агентством з підтримки громадянського суспільства².

1.1. З якого року працює цей орган?

Агентство з підтримки громадянського суспільства, що функціонує як незалежна центральна державна установа, створено у 2009 році відповідно до положень Закону № 10 093 від 9 березня 2009 року.

Офіс Прем'єр-міністра – це виконавчий орган на рівні міністерств в уряді Албанії.

1.2. Які його основні функції стосовно взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?

Відповідно до положень закону про створення даного органу, Агентство з підтримки громадянського суспільства відповідає за «сприяння сталому розвитку громадянського суспільства та створення сприятливих умов для громадських ініціатив на благо та в інтересах громадськості». Основні завдання агентства:

- заохочувати взаємодію з неприбутковими організаціями, які у своїй діяльності націлені на протидію корупції, торгівлі людьми та на допомогу жертвам торгівлі, а також на боротьбу з домашнім насильством та насильством щодо дітей;
- заохочувати громадськість до волонтерської діяльності й водночас до участі у розвитку громади;
- заохочувати та зміцнювати стійкий розвиток неприбуткових організацій;
- розвивати міжсекторальне і міжнародне співробітництво між організаціями громадянського суспільства;
- підвищувати значення й рівень впливу громадськості та організацій громадянського суспільства;
- розвивати громадські ініціативи та взаємодію з неприбутковими організаціями;
- підвищувати рівень впливу громадянського суспільства у процесі формування політики та прийняття рішень.³

Водночас Агентство не відіграє безпосередньої ролі у впровадженні або нагляді за виконанням положень Закону №146/2014 «Про сповіщення та публічні консультації»⁴, що становить основу для законодавства у сфері громадської участі у процесі прийняття рішень в Албанії. Даний закон жодним чином не регулює «централізований» контроль за належним

---

1 <http://www.kryeministria.al/>

2 <http://www.amshc.gov.al/web/index-en.php>

3 Статут Агентства з підтримки громадянського суспільства, стаття 5,

http://www.amshc.gov.al/web/doc/ligjore/Statuti_i_AMSHC-english.pdf

4 https://www.legislationline.org/download/id/8099/file/Albania_law_notification_public_consultation_2014_en.pdf

дотриманням процедур громадської участі, а лише передбачає механізм для дотримання процедур: «(якщо) зацікавлена сторона вважає, що орган публічної влади порушив її права на доступ до інформації та публічних консультацій (...), вона може звернутися із заявою/скаргою (...) до Комісара із забезпечення права на доступ до публічної інформації та захисту персональних даних впродовж 30 днів з моменту ухвалення даного закону». Відповідно роль Комісара у контролі якості може розглядатися ретроспективно та спираючись на заяву. Зі свого боку він не може ініціювати розгляд проведеної процедури публічної консультації.

Незважаючи на те, що Закон не визначає механізму контролю за належним дотриманням процедур проведення публічних консультацій, міністерства зобов'язані проводити консультації стосовно проєктів політик та нормативно-правових актів відповідно до Регламенту та Процедур Уряду, а Генеральний секретар Ради Міністрів зобов'язаний перевіряти дотримання міністерствами регламенту та процедур у процесі формування політик. Відповідно Генеральний секретар ОПМ відповідає за контроль щодо належного дотриманням процедур проведення публічних консультацій. Згідно з положеннями Наказу прем'єр-міністра 93/2012, на операційному рівні функцію контролю за належним дотриманням процедур проведення публічних консультацій щодо стратегічних документів покладено на Департамент з питань розвитку та доброго врядування Офісу Прем'єр-міністра. Однак, що стосується проєктів нормативно-правових актів (законів та підзаконних актів) не визначено жодного відповідального органу (департаменту або підрозділу ОПМ).

1.3. Яка його структура, хто його очолює?

Агентство з підтримки громадянського суспільства очолює виконавчий директор, якого призначає Наглядова рада. Наглядова рада призначається Радою Міністрів. До складу Наглядової ради входять дев'ять членів: чотири представники від уряду та п'ять представників від організацій громадянського суспільства.

Департамент з питань розвитку та доброго врядування Офісу Прем'єр-міністра очолює генеральний директор. Питання громадської участі входить до сфери компетенції Підрозділу/Відділу з питань розробки політик та доброго врядування, який очолює директор.

2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?

Так, згідно із Законом «Про сповіщення та публічні консультації», ухваленим у 2014 році, кожне міністерство і будь-яка інша нецентральна державна установа (як-от орган публічної влади, що займається розробкою нормативних актів та політик) потребує призначення координатора для сповіщення громадськості та координування⁵. Відповідно до Закону, координатор зобов'язаний здійснювати «загальне координування та управління діяльністю з метою забезпечення права на сповіщення громадськості та проведення публічних консультацій, про що зазначено у четвертому пункті».⁶

2.1. Чи це окремі підрозділи, що відповідають лише за цей напрямок роботи?

---

⁵ Там само, стаття 10.

⁶ Там само.

Ні, координатори з проведення публічних сповіщень та координування діяльності також наділені іншими обов'язками. Вони відрізняються за напрямками їхньої роботи. Дехто з них є членами груп щодо політик, інші працюють у департаментах з питань комунікації або в архівах тощо.

2.2. Чи є такі підрозділи в усіх міністерствах/департаментах?

Так, відповідно до положень Закону, в кожній установі, яка розробляє нормативні акти та політики, потрібно призначати такий підрозділ.

2.3. Чи ця система підрозділів складає єдину узгоджену систему, чи їх робота ведеться розрізнено (чи така модель властива усім міністерствам)?

Неофіційно діяльність мережі координаторів координується Підрозділом з питань розробки політик та доброго врядування Департаменту з питань розвитку та доброго врядування ОПМ.

2.4. Яка структура такого підрозділу та яка кількість працівників?

У кожній державній установі призначають одну особу як координатора, що координує її діяльність та здійснює сповіщення громадськості.

3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?

У 2015 році відповідно до положень⁷ Закону № 119/2015 «Про створення та функціонування Національної ради з питань громадянського суспільства» створено Національну раду з питань громадянського суспільства⁸.

3.1. Який державний орган забезпечує їхню діяльність?

Відповідно до положень Закону Агентство з підтримки громадянського суспільства надає допомогу та підтримку діяльності Національної ради з питань громадянського суспільства.

3.2. Які завдання платформи (платформ)?

Зобов'язання Національної ради з питань громадянського суспільства:

1. Надавати поради Раді Міністрів стосовно формування державної політики зі сприяння сталого розвитку громадянського суспільства.
2. Надавати пропозиції Раді Міністрів стосовно ключових державних програм зі сприяння сталого розвитку громадянського суспільства та залучення даного сектору до питань, що мають стосунок до реформ у сфері економіки та соціальній сфері, а також сприяння європейській інтеграції та повазі до основоположних свобод і прав людини, зміцнення демократії та верховенства права в країні.
3. Надавати поради Раді Міністрів стосовно вдосконалення законодавства, що стосується розвитку громадянського суспільства в Албанії та залучення до процесу прийняття рішень.
4. Надавати рекомендації стосовно державних політик, що стосуються або впливають на діяльність та розвиток організацій громадянського суспільства, а також їхнє залучення до міжсекторального співробітництва.

⁷ http://www.amshc.gov.al/kkshc/?page_id=131&lang=en

⁸ http://www.amshc.gov.al/web/doc/ligjore/LIGJ_Nr._10093_date_9.3.2009-english.pdf

5. Надавати висновки Раді Міністрів та Агентству з підтримки громадянського суспільства щодо планування пріоритетних напрямків стосовно розподілу бюджетних коштів на підтримку програм і проєктів організацій громадянського суспільства, а також на підтримку річних аналізів звітів міністерств та інших державних установ стосовно профінансованих проєктів і програм.

6. Висувати на розгляд Раді Міністрів пропозиції стосовно встановлення пріоритетних напрямків щодо розподілу фінансових коштів Європейського Союзу або коштів інших міжнародних установ, наданих Албанії для сприяння розвитку громадянського суспільства.

3.3. Як представники ОГС можуть долучитися, та які додаткові можливості від цього вони отримують?

До складу Національної ради з питань громадянського суспільства входять двадцять сім членів: тринадцять представників державних установ, тридцять представників ОГС, й один представник від підприємницької сфери, який також є членом Національної економічної ради.

Представники від ОГС обираються незалежно самими ОГС. У Законі зазначено: «представниками у Національній раді з питань громадянського суспільства ОГС обирають чотирьох осіб для кожного сектора громадянського суспільства, зокрема:

- a. демократизація, верховенство права, права людей та інтеграція в ЄС;
- b. економічний, територіальний та екологічний розвиток;
- c. добробут, соціальні послуги, безпека здоров'я та покращення якості життя».

ХОРВАТІЯ

1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?

У Хорватії функціонує спеціалізований орган, експертний підрозділ уряду, який відповідає за розвиток та сприяння взаємодії уряду з ОГС – Державний офіс з питань співпраці із НУО. Офіс здійснює координацію роботи міністерств, центральних державних офісів, урядових офісів та державних адміністративних органів, а також адміністративних органів на місцевому рівні щодо моніторингу та покращення їхньої взаємодії із сектором ОГС.⁹

До 2019 року Офіс вважався головним органом влади, відповідальним за впровадження стандартів громадської участі у процес прийняття рішень. У 2019 році ця сфера компетенції перейшла до Державного офісу з питань законодавства.

Важливу роль також відіграє Інформаційний Комісар (ІК), який відповідає за впровадження Закону «Про право на доступ до публічної інформації», у якому серед іншого, визначено обов'язок органів виконавчої влади проводити консультації із громадськістю під час розробки законів та нормативних актів. Інформаційний Комісар здійснює регулярні перевірки органів влади щодо до процесу впровадження Закону «Про право на доступ до публічної інформації», й може вживати заходів, спираючись на результати такої перевірки, зокрема встановлювати заборону державним органам на вчинення дій, які порушують положення Закону. Будь-який громадянин може звернутися зі скаргою до Інформаційного Комісара у тому разі, якщо не було проведено публічну консультацію, або проведення консультації не відбулося відповідно до встановлених процедур.¹⁰

1.1. З якого року працює цей орган?

Державний офіс з питань співпраці із НУО створено у 1998 році. Державний офіс з питань законодавства створено у 2011 році.

1.2. Які його основні функції стосовно взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?

Державний офіс з питань співпраці із ОГС впроваджує різноманітні заходи, які націлені на підтримку ОГС та сприяють взаємодії з урядом, зокрема: розробляє та здійснює моніторинг впровадження «Національної стратегії створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства»; координує роботу державних органів з метою гармонізації політики та стандартів для фінансування ОГС; надає пропозиції стосовно експертної підтримки уряду у питаннях, пов'язаних із ОГС, зокрема стосовно взаємодії з останніми та їхнього залучення до процесу прийняття рішень; а також сприяє потенціалу та надає підтримку ОГС (через навчання, консультації) тощо.

До 2019 року, коли Державний офіс з питань співпраці із НУО ще відповідав за впровадження стандартів публічних консультацій, він розробив Керівні принципи щодо впровадження «Кодексу практик з проведення консультацій з зацікавленими сторонами щодо процедур

⁹ <https://udruga.gov.hr/about-us/86>

¹⁰ <https://www.pristupinfo.hr/djelokrug/inspekcijski-nadzor/?lang=en>

прийняття законів та інших регуляторних та законодавчих актів» 2009 року. Окрім того, Офіс розробив інструменти для публічних службовців (інструкції та форми для здійснення публічних консультацій) та надавав службовцям методичні рекомендації та підтримку у цій сфері. З моменту прийняття Кодексу основними ключовими завданнями Державного офісу з питань співпраці з НУО були:

- розробка систематичних тренінгових програм для призначених координаторів із проведення консультацій в органах влади та офісах;
- регулярний моніторинг впровадження Кодексу та підготовка річних звітів (передбачає детальні річні звіти стосовно процесу впровадження);
- розробка та вдосконалення державного веб-порталу публічних консультацій «e-Savjetovanja».

У середині 2019 року його функції передано Державному офісу з питань законодавства хорватського уряду.

1.3. Яка його структура, хто його очолює?

Державний офіс з питань співпраці з НУО очолює директор. Цей орган розподілений на три департаменти: Департамент стратегічного планування, розробки програм та інформування, Департамент з питань впровадження програм ЄС та міжнародного співробітництва, Департамент з питань фінансового управління та якості. Державний офіс з питань законодавства також очолюється директором, й він розподілений на шість підрозділів.

2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?

В Уряді Республіки Хорватія існує мережа координаторів з проведення консультацій – це окремі службовці у міністерствах та державних офісах, які пройшли тренінги з питань впровадження стандартів у проведенні публічних консультацій. Координатори з проведення консультацій повинні володіти ключовою інформацією про усі поточні пропозиції стосовно законодавства у їхньому департаменті/офісі, а також стосовно процесу здійснення консультацій щодо цих пропозицій. Окрім того, громадськість та компетентний орган, що займається розробкою проекту закону або інших нормативних актів, повинні мати змогу звернутися до координатора у будь-який час з метою розв'язання певних питань або отримання допомоги щодо публічних консультацій.

2.1. Чи це окремі підрозділи, що відповідають лише за цей напрямок роботи?

Так.

2.2. Чи є такі підрозділи в усіх міністерствах/департаментях?

Так. Систему координаторів з проведення консультацій в органах виконавчої влади Хорватії представлено після прийняття Кодексу консультацій у 2009 році, у якому зазначено, що координатора з проведення консультацій призначають центральні органи виконавчої влади.

2.3. Чи ця система підрозділів складає єдину узгоджену систему, чи їх робота ведеться розрізнено (чи така модель властива усім міністерствам)?

Так. Державний офіс з питань законодавства (раніше Державне офіс з питань співпраці з НУО) діє як координатор або як мережа координаторів з проведення консультацій. Цей орган також здійснює навчання та надає підтримку координаторам у їхній діяльності, а також здійснює активну комунікацію з останніми, надає їм необхідну інформацію та підтримку, організовує щорічні збори тощо.

2.4. Яка структура такого підрозділу та кількість (приблизна) працівників?

Відповідно до положень Кодексу, кожен державний орган зобов'язаний призначити одного координатора.

3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?

У 2009 році уряд створив Раду з питань розвитку громадянського суспільства¹¹, дорадчий урядовий орган, робота якого направлена на розвиток взаємодії між громадянським суспільством та урядом. До складу Ради входять тридцять сім членів: сімнадцять представників відповідних державних адміністративних органів та офісів уряду Хорватії, чотирнадцять представників ОГС та неприбуткових організацій, три представники громадянського суспільства від фондів, профспілок та асоціацій роботодавців, а також три представники національних асоціацій органів місцевого і регіонального самоврядування.¹²

3.1. Який державний орган забезпечує його діяльність?

Державний офіс з питань співпраці з НУО надає Раді матеріально-технічну та адміністративну допомогу.

3.2. Які завдання платформи?

Декілька головних завдань Ради:

- брати участь у тривалому моніторингу та аналізі державної політики, що стосується та/або впливає на розвиток громадянського суспільства у Республіці Хорватія та на міжсекторальне співробітництво;
- надавати висновки Уряду Республіки Хорватії щодо проєктів нормативних актів, які впливають на розвиток громадянського суспільства у Республіці, а також організувати належні способи залучення та участі організацій громадянського суспільства до обговорень питань стосовно нормативних актів, стратегій та програм;
- співпрацювати у плануванні пріоритетних національних програм, направлених на фінансування та підтримку проєктів та програм для ОГС із державного бюджету, а також у аналізі річних звітів міністерств та офісів Уряду Республіки Хорватія про профінансовані проєкти та програми ОГС;
- брати участь у розробці програм та пріоритизації використання коштів, наданих ЄС;
- виконувати покладені завдання відповідно до Національної стратегії створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства;
- призначити та обирати представників ОГС до комітетів, дорадчих та діючих органів на запит державних органів, управлінь та інших органів публічної влади.

¹¹ <https://udruga.gov.hr/savjet-za-razvoj-civilnoga-drustva/120>

¹² <https://udruga.gov.hr/the-council-for-the-civil-society-development/163>

3.3. Як представники ОГС можуть долучитися, та які додаткові можливості від цього вони отримують?

Обрання членів до Ради відбувається через відкриту процедуру обрання. Усі ОГС можуть брати участь у цьому процесі через номінування їхнього кандидата та/або беручи участь у голосуванні у процесі обрання членів, що проводиться Державним офісом з питань співпраці з НУО. Дана процедура важлива для ОГС, оскільки обрання найкращого кандидата для представлення ОГС в різних сферах діяльності відбувається з урахуванням демократичних засад. Однак ОГС, які номінують певного кандидата, не отримують від цього жодних додаткових можливостей, оскільки обрані кандидати покликані представляти інтереси усіх ОГС у їхніх сферах діяльності.

ЕСТОНІЯ

- 1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?**

Державна канцелярія Естонії сприяє залученню зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень у всьому уряді, зокрема через організацію тренінгів та здійснення координування мережі радників з питань публічних консультацій у міністерствах.

Міністерство внутрішніх справ здійснює аналіз, планування та координування державної політики у сфері громадянського суспільства, зокрема щодо забезпечення більш ефективної взаємодії між державними структурами, місцевими органами влади та ОГС. Окрім того, Міністерство відповідає за впровадження Концепції розвитку громадянського суспільства Естонії (КРГСЕ) та супровідних стратегій з розвитку ОГС, що передбачає вжиття заходів для заохочення взаємодії з ОГС.

1.1. З якого року працює цей орган?

Впродовж років, декілька підрозділів та окремі службовці Державної канцелярії відповідали за виконання завдань зі сприяння громадській участі. Поточні програми з координування дій радників з консультацій із зацікавленими сторонами функціонують із 2007 року.

Міністерство внутрішніх справ також запровадило роботу у сфері залучення ОГС до процесу прийняття рішень у різних департаментах. Окрім того, Міністерство відповідає за стратегічний розвиток громадянського суспільства, спираючись на Концепцію розвитку громадянського суспільства в Естонії з моменту її ухвалення у 2002 році. На додаток, з 2003 року цей орган керує Спільною комісією для впровадження Концепції (спеціальний дорадчий орган, що сприяє залученню ОГС до процесу прийняття рішень).

1.2. Які його основні функції стосовно взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?

Державна канцелярія відповідає за виконання низки завдань стосовно надання підтримки уряду в його діяльності, а також відіграє найбільш активну роль у просуванні стандартів публічних консультацій, зокрема: через координування та підтримку радників з публічних консультацій у міністерствах та департаментах; через організацію тренінгів; та через моніторинг та розробку звітів про проведення публічних консультацій.

Міністерство внутрішніх справ відповідає за розробку та впровадження стратегічних документів, зокрема Плану розвитку громадянського суспільства, у якому охоплено цілі та заходи, що стосуються участі у процесі прийняття рішень та взаємодії з ОГС. Переважно цей орган сприяє залученню ОГС до процесу прийняття рішень через надання підтримки та координування роботи Спільної комісії для впровадження КРГСЕ, що здійснює адвокацію з метою покращення взаємодії та участі сектору ОГС та громадськості у процесі прийняття рішень.

1.3. Яка його структура, хто його очолює?

Державну канцелярію очолює державний секретар. Структуру складають дев'ять різних підрозділів.

Раніше існувало декілька підрозділів, що займалися розвитком громадянського суспільства, зокрема Міністр з питань регіонального розвитку, а нині - Департамент з питань громадянського суспільства і політики адаптації Міністерства внутрішніх справ, що очолює заступник секретаря з питань народонаселення, громадянського суспільства і сімейної політики.

2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?

З 2007 року в кожному міністерстві призначаються координатор/радник з консультацій із зацікавленими сторонами.

Окремі міністерства наймають фахівців з проведення публічних консультацій/залучення зацікавлених сторін, особливо коли розробляються ключові закони та стратегічні документи.

2.1. Чи це окремі підрозділи, що відповідають лише за цей напрямок роботи?

Ні, радники з консультацій із зацікавленими сторонами – це різні особи/службовці у міністерствах, які виконують покладені на них завдання, однак проходять спеціальне навчання із залучення зацікавлених сторін та вважаються тими особами в міністерстві, до яких посадовці, що відповідають за формування політики, звертаються насамперед.

2.2. Чи є такі підрозділи в усіх міністерствах/департаментах?

Радники з консультацій із зацікавленими сторонами є в усіх міністерствах.

Створення додаткових команд / залучення додаткових радників для здійснення публічних консультацій вважається незвичною практикою у міністерствах.

2.3. Чи ця система підрозділів складає єдину узгоджену систему, чи їх робота ведеться розрізнено (чи така модель властива усім міністерствам)?

Державна канцелярія координує діяльність мережі радників з консультацій із зацікавленими сторонами, а також здійснює їхнє навчання, проводить постійні збори (кілька разів на рік) та надає допомогу у процесі впровадження завдань стосовно публічних консультацій.

2.4. Яка структура такого підрозділу та яка кількість працівників?

Для кожного міністерства призначається одна особа як радник з консультацій із зацікавленими сторонами.

3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?

Створено Спільну комісію для впровадження Концепції розвитку громадянського суспільства Естонії.¹³ До її складу входять представники від кожного міністерства та ОГС із різних сфер. Комісія виконує різноманітні завдання, що мають стосунок до впровадження КРГСЕ, зокрема щодо участі та залучення ОГС у процесі прийняття рішень.

3.1. Який державний орган забезпечує його діяльність?

Міністерство внутрішніх справ.

3.2. Як представники ОГС можуть долучитися, та які додаткові можливості від цього вони отримують?

Кількість представників у Спільній комісії чітко встановлена, тобто до її складу входять представники від різних мереж ОГС із різних сфер діяльності. ОГС може взаємодіяти із Комісією та представниками, а також може отримувати допомогу від Комісії.

---

¹³ <https://www.siseministeerium.ee/et/eesmark-tegevused/kodanikuuhiskond/eesti-kodanikuuhiskonna-arengu-kontseptsioon>

СЕРБІЯ

- 1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?**

У Сербії відповідальність за надання підтримки та формування громадського діалогу між державними установами та ОГС покладено на Офіс з питань співпраці з громадянським суспільством, підрозділ Уряду Сербії.

1.1. З якого року працює цей орган?

Офіс з питань співпраці із ОГС створено у 2010 році.

1.2. Які його основні функції стосовно взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?

Завданням Офісу, серед іншого, є встановлення стандартів та процедури для залучення ОГС на усіх рівнях процесу прийняття рішень.¹⁴ Окрім того, цей орган бере участь у розгляді органами влади питань, які впливають на організації громадянського суспільства з метою забезпечення ефективної комунікації та кращого розуміння між публічними органами влади та ОГС, та з кінцевою метою створення сприятливих умов для функціонування ОГС. Водночас Офіс надає допомогу ОГС через забезпечення їх інформацією про можливості фінансування, а також надає відкриті та юридичні консультації, організовує тренінги.¹⁵

1.3. Яка його структура, хто його очолює?

Офіс очолює директор, якого на цю посаду призначає Уряд, терміном на п'ять років. Офіс розподілений на три підрозділи: Підрозділ з планування створення сприятливих умов для розвитку громадянського суспільства, Група з міжнародного співробітництва та європейської інтеграції та Група з правових та фінансових питань.

- 2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?**

На рівні міністерств таких призначених підрозділів та осіб немає.

- 3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?**

Механізм секторальної підтримки організацій громадянського суспільства (SEKO) – це приклад спеціально створеного майданчика/платформи з метою покращити ефективність розробки програм та використання фондів розвитку, а також з метою налагодження конструктивного діалогу між державою та громадянським суспільством.

3.1. Який державний орган забезпечує його діяльність?

---

¹⁴ <http://www.civilnodrustvo.gov.rs/office/about-us/about-us.105.html>

¹⁵ <http://www.civilnodrustvo.gov.rs/pocetna/najcesca-pitanja.157.html>

Офіс з питань європейської інтеграції розпочав створення цього майданчика та виступає головним координатором його діяльності. Офіс з питань співпраці з громадянським суспільством надає підтримку ОГС у питаннях використання механізму SEKO через навчання для ОГС, щоб зміцнити їхню спроможність з громадської участі. Європейський Союз надає додаткову підтримку функціонуванню механізму завдяки проєкту «Технічна підтримка організацій громадянського суспільства» (TACSO Сербія) та місцевому фонду, що сприяє активній участі громадян у соціальній сфері «TRAG Foundation».

3.2. Які завдання платформи?

SEKO – це механізм для проведення консультацій, що розподілений на сектори (зокрема сектор верховенства права, реформ державного управління, економічного, енергетичного, сільськогосподарського розвитку та розвитку сільської місцевості тощо). Він покликаний сприяти: комунікації та взаємодії між міністерствами та різноманітними державними офісами та ОГС; формуванню мережі організацій, залучених до його використання; встановленню та впровадженню механізмів для здійснення комунікації та обміну інформацією між мережею організацій, залучених до його використання; а також участі у консультаціях у процесі прийняття рішень та моніторингу програм його порядку денного. Механізм SEKO допомагає у розв'язанні таких проблем: короткі терміни проведення консультацій; недостатня поінформованість міністерств про важливість залучення ОГС у питаннях використання міжнародних фондів; відсутність зацікавленості та/або людських та фінансових ресурсів у ОГС для участі у процесі прийняття рішень; сприяння залученню ОГС тощо. У 2016 році Офіс з питань європейської інтеграції підписав Меморандум із дев'ятьма ОГС, які займають перші позиції із використання механізму SEKO, що офіційно закріпило їхню поточну співпрацю та спільні дії.

3.3. Як представники ОГС можуть долучитися, та які додаткові можливості від цього вони отримують?

Від трьох до п'яти ОГС та одна головна організація представляють кожен сектор у сфері цієї діяльності. Такі організації обираються через оголошення про прийняття заявок, що публікує Офіс з питань європейської інтеграції. У кожному секторі представлено певну кількість членів-ОГС, які можуть подавати заяви на використання SEKO у будь-який час через представника у секторі. Члени-ОГС беруть участь у зборах робочих груп кожного сектору, надають на розгляд рекомендації під час розробки документів із планування програм секторальної підтримки для розподілу фінансових ресурсів, а також інших відповідних стратегічних документів.¹⁶

---

¹⁶ <http://www.mei.gov.rs/srl/vesti/719/189/335/detaljnije/rezultati-objavljenog-poziva-za-prijavu-za-odabir-sektorskih-organizacija-civilnog-druiscaron-tva-seko-od-26-maja-2014-godine-i-12-avgusta-2014-godine/>

СЛОВЕНІЯ

1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?

Головні завдання, що мають стосунок до просування участі ОГС та громадян у процесі прийняття рішень, розподілено між двома підрозділами Міністерства публічної адміністрації: між Офісом з питань співпраці з ОГС та Відділом зі зниження адміністративного тягаря та покращення регулювання.

1.1. З якого року працює цей орган?

Офіс з питань співпраці з ОГС створено у 2009 році.

Відділ зі зниження адміністративного тягаря та покращення регулювання існує з 2004 року.

1.2. Які його основні функції стосовно взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?

Відділ зі зниження адміністративного тягаря та покращення регулювання опікується покращенням якості нормативних актів у різний спосіб, зокрема через сприяння залученню зацікавлених сторін до процесу прийняття рішень. У цьому напрямку роботи впродовж багатьох років Відділ здійснював підготовку різноманітних посібників з громадської участі, керівних принципів для публічних службовців, а також організовував тренінги.¹⁷

Офіс з питань співпраці з ОГС сприяє взаємодії між урядом та ОГС у напрямку вироблення політик та нормативних актів, зокрема через впровадження заходів у рамках Стратегії розвитку неурядових організацій та волонтерської діяльності, через розбудову спроможності ОГС з адвокації та участі (через фінансування), а також надаючи фахову та технічну підтримку Раді Уряду Республіки Словенія з питань сприяння та розвитку волонтерської діяльності та волонтерських і неурядових організацій (консультативний орган, до складу якого входять представники ОГС та міністерств).¹⁸

1.3. Яка його структура, хто його очолює?

Обидва підрозділи очолює голова, й вони не розподіляються на інші субпідрозділи.

2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?

У державному управлінні Словенії немає подібних структурних підрозділів або спеціально призначених осіб.

---

¹⁷ <https://www.gov.si/en/state-authorities/ministries/ministry-of-public-administration/about-the-ministry/administrative-burden-reduction-and-better-regulation-service/>

¹⁸ <https://www.gov.si/en/state-authorities/ministries/ministry-of-public-administration/about-the-ministry/non-governmental-organisations-service/>

3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?

У 2008 році Міністерство публічної адміністрації розпочало утворення хабів для ОГС на регіональному рівні. Наразі у Словенії функціонує дванадцять регіональних хабів у всіх дванадцятьох статистичних регіонах. Окрім того, у 2009 році Міністерство публічної адміністрації ініціювало створення десяти тематичних мереж, які з'єднали ОГС зі спеціалізованих сфер діяльності, де особливу увагу було приділено адвокації інтересів ОГС. Наразі троє із цих мереж продовжують функціонувати при підтримці Міністерства публічної адміністрації, які працюють у сферах економічного та просторового планування, а також волонтерської діяльності. Однак й інші державні майданчики продовжують свою діяльність (як-от у сфері культури).

3.1. Який державний орган забезпечує його діяльність?

Офіс з питань співпраці з ОГС Міністерства публічної адміністрації опікується питаннями забезпечення діяльності регіональних хабів (через фінансування їхніх ініціатив). Воно також зазвичай надавало підтримку тематичним майданчикам, які діяли за ініціативи Офісу. З моменту ухвалення Закону «Про ОГС» у 2018 році завдання із надання підтримки тематичним мережам ОГС перейшло у сферу компетенції міністерств, відповідальних за відповідні сфери політики.

3.2. Які завдання платформи?

Регіональні хаби покликані надавати підтримку місцевим ОГС в усіх сферах їхньої діяльності, здійснювати адвокацію інтересів ОГС та сприяти взаємодії із органами місцевого самоврядування.

3.3. Як представники ОГС можуть долучитися, та які додаткові можливості від цього вони отримують?

Хаби надають підтримку усім місцевим ОГС у тому географічному районі, де вони впроваджують різноманітні програми, у яких ОГС можуть брати участь у різний можливий спосіб. Членство не виступає основною ознакою для участі у цих процесах.

Тематичні мережі відрізняються за видом їхньої діяльності, однак їм надано доступ до членства та послуг для ОГС у їхній сфері діяльності.

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ

1. Чи визначено на національному рівні єдиний орган влади (установа, підрозділ в апараті уряду), який відповідає за впровадження стандартів взаємодії з ОГС, залучення громадян до процесу прийняття рішень та координацію відповідної роботи органів виконавчої влади?

«Policy Lab» – це команда у Секретаріаті кабінету міністрів Великої Британії, що підтримує групи з вироблення політик («policy teams») в усьому уряді країни у напрямку кращого, інноваційного процесу формування політики, зокрема через удосконалення практик здійснення комунікації та залучення зацікавлених сторін.¹⁹

Офіс з питань розвитку громадянського суспільства, що наразі входить до складу Департаменту з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ та спорту, опікується питаннями впровадження Стратегії громадянського суспільства, що охоплює різноманітні заходи зі сприяння взаємодії між національними й місцевими органами самоврядування та громадянським суспільством.²⁰

1.1. З якого року працює цей орган?

«Policy Lab» створено у 2014 році.

У 2006 році створено Офіс з питань розвитку громадянського суспільства (раніше Офіс з питань розвитку третього сектору).

1.2. Які його основні функції стосовно взаємодії із ОГС та громадської участі у процесі прийняття рішень?

«Policy Lab» надає практичну підтримку групам з формування політик («Policy teams») та просуває розробку підходів, орієнтованих на громадян у процесі формування політики, а також надає допомогу посадовцям, які відповідають за формування політики, через інструменти та практичну підтримку у залученні громадян. Окрім того, групи отримують підтримку безпосередньо на їхній запит.

Офіс з питань розвитку громадянського суспільства відповідає за політику, що стосується надання послуг молоді, волонтерам, благодійним організаціям, соціально орієнтованим підприємствам та сектору публічних послуг. Пріоритетні сфери його роботи визначено у Стратегії громадянського суспільства, у якій охоплено безліч аспектів розвитку громадянського суспільства та послуги для громадян. Зокрема, ці аспекти націлені на заохочення залучення ОГС та громадян до процесу прийняття рішень та досягнення політичних цілей у різних сферах. Скажімо, у чинній Стратегії містяться такі заходи, як-от: створення міжвідомчої групи для роботи з громадянським суспільством із метою встановлення принципів його результативного залучення до процесу формування політики; залучення представників ОГС у наявні групи публічного сектора; запуск нових програм із пілотними оновленими підходами щодо участі тощо.

1.3. Яка його структура, хто його очолює?

---

¹⁹ <https://openpolicy.blog.gov.uk/category/policy-lab/>

²⁰ <https://www.gov.uk/government/publications/civil-society-strategy-building-a-future-that-works-for-everyone>

«Policy Lab» – це група, яка складається із дев'яти розробників, дослідників та посадовців, що займаються формуванням політики, яку очолює голова.

В Офісі з питань розвитку громадянського суспільства працює понад сто працівників. Його очолює постійний секретар.

2. Чи є у міністерствах або департаментах структурні підрозділи або спеціально визначені службовці, які відповідають за залучення ОГС та проведення публічних консультацій?

Наразі лише окремі групи з формування політик («Policy teams») несуть відповідальність за проведення консультацій, водночас відсутня система спеціально призначених підрозділів або окремих осіб для здійснення координування практик з проведення публічних консультацій в окремих міністерствах/департаментах. У період з 2008 до 2012 року існувала мережа координаторів з проведення консультацій, коли усі департаменти та міністерства, які використовували Кодекс практик проведення консультацій, зобов'язувалися мати одного координатора впродовж зазначеного періоду.

3. Чи є практика створення урядами, органами виконавчої влади спеціальних майданчиків / платформ для взаємодії з ОГС?

Наразі немає встановленого майданчика або такого, що просувається урядом для забезпечення взаємодії з ОГС, однак подібні структури існували в минулому. Скажімо, Партнерська мережа громадянського суспільства Міністерства навколишнього середовища, продовольства і сільського господарства (у період з 2014 по 2017 рік), або Офіс з питань консультативного органу громадянського суспільства (раніше Офіс з питань консультативного органу третього сектору), що було квазі-автономною неурядовою організацією («кванго»), яка здійснювала свою діяльність у період між 2008 та 2011 роками й надавала поради уряду стосовно задоволення потреб благодійних та волонтерських організацій. Відповідно до Стратегії громадянського суспільства з 2018 року заплановано утворення міжвідомчої групи, націленої на роботу із громадянським суспільством з метою встановлення принципів результативного залучення громадян до процесу формування політики.